

Gairės

**Gairės Nr. 2/2020 dėl Reglamento (ES) 2016/679 46
straipsnio 2 dalies a punkto ir 46 straipsnio 3 dalies b
punkto, kiek tai susiję su asmens duomenų perdavimu tarp
EEE šalių ir EEE nepriklausančių šalių valdžios institucijų ir
įstaigų**

2.0 versija

Priimta 2020 m. gruodžio 15 d.

Informacija apie versijas

2.0 versija	2020 m. gruodžio 15 d.	Gairių priėmimas po viešųjų konsultacijų
1.0 versija	2020 m. vasario 18 d.	Gairių, dėl kurių rengiamasi skelbti viešąsias konsultacijas, priėmimas

Turinys

1	Bendrosios nuostatos	5
1.1	Paskirtis	5
1.2	Tarptautiniam duomenų perdavimui taikomos bendrosios taisyklės	6
1.3	Valdžios institucijos ar viešosios įstaigos apibrėžtis	6
2	Bendrosios rekomendacijos dėl tinkamų apsaugos priemonių pagal BDAR 46 straipsnio 2 dalies a punktą ir 46 straipsnio 3 dalies b punktą	7
2.1	Tikslas ir taikymo sritis	8
2.2	Apibrėžtys	8
2.3	Duomenų apsaugos principai	8
2.3.1	Tikslų ribojimo principas.....	8
2.3.2	Duomenų tikslumo ir kiekio mažinimo principai.....	9
2.3.3	Saugojimo trukmės apribojimo principas.....	9
2.3.4	Duomenų saugumas ir konfidencialumas	9
2.4	Duomenų subjektų teisės	10
2.4.1	Teisė į skaidrumą.....	10
2.4.2	Teisės susipažinti su duomenimis, reikalauti ištaisyti, ištrinti duomenis ir apriboti duomenų tvarkymą bei prieštarauti	10
2.4.3	Automatizuotas atskirų sprendimų priėmimas.....	11
2.4.4	Teisė į teisių gynimą	12
2.4.5	Duomenų subjektų teisių apribojimai	12
2.5	Tolesnio duomenų perdavimo ir dalijimosi jais apribojimai (įskaitant informacijos atskleidimą ir valdžios institucijų prieigą)	12
2.6	Neskelbtini duomenys	14
2.7	Teisių gynimo mechanizmai.....	14
2.8	Priežiūros mechanizmai.....	15
2.9	Nutraukimo sąlyga	17
3	Konkrety informacija apie BDAR 46 straipsnį.....	17
3.1	Konkrety informacija apie teisiškai privalomus ir vykdytinus dokumentus (BDAR 46 straipsnio 2 dalies a punktas)	17
3.2	Konkrety informacija apie administracinius susitarimus (BDAR 46 straipsnio 3 dalies b punktas)	17
4	Procedūriniai klausimai	19

Europos duomenų apsaugos valdyba,

atsižvelgdama į 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (toliau – BDAR) 70 straipsnio 1 dalies e punktą,

atsižvelgdama į Europos ekonominės erdvės (EEE) susitarimą, ypač į jo XI priedą ir 37 protokolą, su pakeitimais, padarytais 2018 m. liepos 6 d. EEE jungtinio komiteto sprendimu Nr. 154/2018¹,

atsižvelgdama į savo Darbo taisyklių 12 ir 22 straipsnius,

PRIĖMĖ ŠIAS GAIRES:

¹ Šioje nuomonėje daromos nuorodos į valstybes nares turėtų būti suprantamos kaip nuorodos į EEE valstybes nares.

1 BENDROSIOS NUOSTATOS

1.1 Paskirtis

1. Šiuo dokumentu siekiama pateikti gaires dėl BDAR 46 straipsnio 2 dalies a punkto ir 46 straipsnio 3 dalies b punkto taikymo, kiek tai susiję su EEE valdžios institucijų arba įstaigų (toliau – viešosios įstaigos) turimų asmens duomenų perdavimu trečiųjų valstybių viešosioms įstaigoms arba tarptautinėms organizacijoms tais atvejais, kai Europos Komisija nėra priėmusi išvados dėl tokių subjektų tinkamumo². Viešosios įstaigos gali nuspręsti taikyti šiuos mechanizmus, kurie pagal BDAR laikomi tinkamesniais atsižvelgiant į jų padėtį, bet jos taip pat gali remtis kitomis atitinkamomis priemonėmis, kuriomis užtikrinamos tinkamos apsaugos priemonės pagal BDAR 46 straipsnį.
2. Šiomis gairėmis siekiama parodyti, kokie yra Europos duomenų apsaugos valdybos (EDAV) lūkesčiai dėl apsaugos priemonių, kurias pagal BDAR 46 straipsnio 2 dalies a punktą reikia nustatyti teisiškai privalomu ir vykdytinu viešųjų įstaigų tarpusavio dokumentu arba, pagal BDAR 46 straipsnio 3 dalies b punktą, gavus kompetentingos priežiūros institucijos (toliau – PI) leidimą, nuostatomis, kurios turi būti įtrauktos į viešųjų įstaigų tarpusavio administracinius susitarimus³. EDAV primygtinai rekomenduoja šalims remtis gairėmis ankstyvuojų etapu, numatant sudaryti, sudarant arba iš dalies keičiant tokias priemones arba susitarimus⁴.
3. Šiomis gairėmis reikia vadovautis atsižvelgiant į anksčiau EDAV atliktą darbą pagrindiniais klausimais, susijusiais su teritorine taikymo sritimi ir asmens duomenų perdavimu į trečiąsias valstybes (įskaitant jos pirmtakės – 29 straipsnio darbo grupės⁵ – patvirtintus dokumentus)⁶. Atsižvelgiant į praktinę patirtį, įgyjamą taikant BDAR, šios gairės bus peržiūrimos ir prireikus atnaujinamos.
4. Šiose gairėse aptariamas įvairiais administracinio bendradarbiavimo tikslais vykdomas duomenų perdavimas tarp viešųjų įstaigų, kuriam taikomos BDAR nuostatos. Dėl šios priežasties ir atsižvelgiant į BDAR 2 straipsnio 2 dalį, šios gairės netaikomos duomenų perdavimui viešojo saugumo, gynybos ar valstybės saugumo srityse. Be to, jos nesusijusios su kompetentingų institucijų atliekamu duomenų tvarkymu ir perdavimu baudžiamosios teisės saugos tikslais, nes šie klausimai reglamentuojami atskiru konkrečiu dokumentu – Teisės saugos direktyva⁷. Galiausiai, gairėse dėmesys sutelkiamas tik į duomenų perdavimą tarp viešųjų įstaigų ir neaptariamas viešosios įstaigos vykdomas asmens duomenų perdavimas privačiam subjektui arba privataus subjekto vykdomas asmens duomenų perdavimas viešajai įstaigai.

² Pavyzdžiui, kalbant apie Japonijos viešąsias įstaigas, kurioms netaikomas Sprendimas dėl Japonijos tinkamumo, nes jis taikomas tik privačiojo sektoriaus organizacijoms.

³ Šiose gairėse terminu „tarptautiniai susitarimai“ apibūdinami teisiškai privalomi ir vykdytini dokumentai pagal BDAR 46 straipsnio 2 dalies a punktą ir administraciniai susitarimai pagal BDAR 46 straipsnio 3 dalies b punktą.

⁴ BDAR 96 straipsnyje nurodoma, kad iki 2016 m. gegužės 24 d. sudaryti susitarimai lieka galioti tol, kol bus iš dalies pakeisti, pakeisti naujais susitarimais arba panaikinti.

⁵ ES duomenų apsaugos institucijų darbo grupė, įsteigta pagal Duomenų apsaugos direktyvos 95/46/EB 29 straipsnį.

⁶ Žr. 29 straipsnio darbo grupės dokumentą „Orientaciniai tinkamumo kriterijai“ (WP 254 rev. 01; šį dokumentą EDAV patvirtino 2018 m. gegužės 25 d.), EDAV gaires Nr. 2/2018 dėl nukrypti leidžiančių nuostatų pagal Reglamento (ES) 2016/679 49 straipsnį ir EDAV gaires Nr. 3/2018 dėl BDAR teritorinės taikymo srities (3 straipsnis).

⁷ 2016 m. balandžio 27 d. Direktyva (ES) 2016/680 dėl fizinių asmenų apsaugos kompetentingoms institucijoms tvarkant asmens duomenis nusikalstamų veikų prevencijos, tyrimo, atskleidimo ar baudžiamojo persekiojimo už jas arba bausmių vykdymo tikslais ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo.

1.2 Tarptautiniam duomenų perdavimui taikomos bendrosios taisyklės

5. Pagal BDAR 44 straipsnį duomenų eksportuotojas, perduodantis asmens duomenis į trečiąsias valstybes arba tarptautinėms organizacijoms, turi ne tik laikytis BDAR V skyriaus nuostatų, bet ir atitikti kitų BDAR nuostatų sąlygas. Visų pirma, kiekviena duomenų tvarkymo veikla turi atitikti BDAR 5 straipsnyje nustatytus duomenų apsaugos principus, BDAR 6 straipsnyje nustatytus teisėtumo principus, o jei tvarkomi specialių kategorijų duomenys – BDAR 9 straipsnio nuostatas. Todėl turi būti taikomas dviejų pakopų kriterijus: pirma, duomenys turi būti tvarkomi remiantis teisiniu pagrindu, taikant visas atitinkamas BDAR nuostatas, ir, antra, turi būti laikomasi BDAR V skyriaus nuostatų.
6. BDAR 46 straipsnyje aiškiai nurodyta, kad „[j]eigu nėra priimtas sprendimas pagal 45 straipsnio 3 dalį, duomenų valdytojas arba duomenų tvarkytojas gali perduoti asmens duomenis į trečiąją valstybę arba tarptautinei organizacijai tik tuo atveju, jeigu duomenų valdytojas arba duomenų tvarkytojas yra nustatęs tinkamas apsaugos priemones, su sąlyga, kad suteikiama galimybė naudotis vykdytinomis duomenų subjektų teisėmis ir veiksmingomis duomenų subjektų teisių gynimo priemonėmis“. Tokios tinkamos apsaugos priemonės gali būti numatytos teisiškai privalomu ir vykdytinu viešųjų įstaigų tarpusavio dokumentu (BDAR 46 straipsnio 2 dalies a punktas) arba, gavus kompetentingos PI leidimą, nuostatomis, kurios turi būti įtrauktos į viešųjų įstaigų tarpusavio administracinius susitarimus, kuriais numatomos vykdytinos ir veiksmingos duomenų subjektų teisės (BDAR 46 straipsnio 3 dalies b punktas). Europos Sąjungos Teisingumo Teismas (ESTT) išaiškino, kad tokiomis tinkamomis apsaugos priemonėmis turi būti užtikrinama, kad duomenų subjektams, kurių duomenys perduodami, būtų suteikiamas iš esmės lygiavertis apsaugos lygis, koks garantuojamas EEE⁸.
7. Be šio sprendimo ir jei jis nepriimtas, BDAR 49 straipsnyje taip pat numatyta keletas konkrečių atvejų, kai galima atlikti tarptautinį duomenų perdavimą, jei Europos Komisija nėra priėmusi išvados dėl tinkamumo⁹. Visų pirma, viena išimtis taikoma duomenų perdavimui, kuris yra būtinas dėl svarbių viešojo intereso, pripažįstamo ES teisėje arba duomenų valdytojui taikomoje valstybės narės teisėje, priešasčių, be kita ko, vadovaujantis tarptautinio bendradarbiavimo abipusiškumo principu¹⁰. Kita vertus, kaip paaiškinta ankstesnėse EDAV parengtose gairėse, BDAR 49 straipsnyje numatytos nukrypti leidžiančios nuostatos turi būti aiškinamos siaurai ir daugiausia susijusios su duomenų tvarkymo veikla, kuri yra nereguliari ir nepasikartojanti¹¹.

1.3 Valdžios institucijos ar viešosios įstaigos apibrėžtis

8. BDAR nepateikiama sąvokos „valdžios institucija ar viešoji įstaiga“ apibrėžtis. EDAV nuomone, ši sąvoka yra pakankamai plati, kad ją būtų galima taikyti ir trečiųjų valstybių viešosioms įstaigoms, ir tarptautinėms organizacijoms¹². Kalbant apie trečiųjų valstybių viešąsias įstaigas, ši sąvoka turi būti apibrėžta pagal nacionalinę teisę. Atitinkamai, viešosioms įstaigoms priskiriamos įvairių lygmenų valdžios institucijos (pavyzdžiui, nacionalinės, regioninės ir vietos valdžios institucijos), bet joms galima priskirti ir kitas viešosios teisės reglamentuojamas įstaigas (pavyzdžiui, vykdomąsias agentūras,

⁸ ESTT sprendimas *Data Protection Commissioner / Facebook Ireland Limited, Maximillian Schrems* („Schrems II“), C-311/18, 96 punktas.

⁹ Išsamesnė informacija apie 49 straipsnį ir jo sąveiką su 46 straipsniu apskritai pateikiama EDAV gairėse Nr. 2/2018 dėl nukrypti leidžiančių nuostatų pagal Reglamento (ES) 2016/679 49 straipsnį.

¹⁰ Žr. EDAV gairių Nr. 2/2018 dėl nukrypti leidžiančių nuostatų pagal Reglamento 2016/679 49 straipsnį p. 10.

¹¹ Žr. EDAV gairių dėl nukrypti leidžiančių nuostatų pagal Reglamento 2016/679 49 straipsnį p. 5.

¹² Taip pat žr. BDAR 108 konstatuojamąją dalį.

universitetus, ligonines ir kt.)¹³. BDAR 4 straipsnio 26 punkte nurodyta, kad tarptautinė organizacija – organizacija ir jai pavaldžios įstaigos, kurių veiklą reglamentuoja tarptautinė viešoji teisė, ar bet kuri kita įstaiga, įsteigta dviejų ar daugiau valstybių susitarimu arba remiantis tokiu susitarimu.

9. EDAV primena, kad taikant BDAR nedaromas poveikis tarptautinės teisės nuostatomis, pavyzdžiui, nuostatomis, kuriomis reglamentuojamos tarptautinių organizacijų privilegijos ir imunitetai. Kartu svarbu priminti, kad bet kuri tarptautinėms organizacijoms duomenis perduodanti EEE viešoji įstaiga turi laikytis BDAR taisyklių dėl duomenų perdavimo į trečiąsias valstybes ar tarptautinėms organizacijoms¹⁴.

2 BENDROSIOS REKOMENDACIJOS DĖL TINKAMŲ APSAUGOS PRIEMONIŲ PAGAL BDAR 46 STRAIPSNIO 2 DALIES a PUNKTĄ IR 46 STRAIPSNIO 3 DALIES b PUNKTĄ

10. Kitaip nei Direktyvos 95/46/EB 26 straipsnio 2 dalyje, BDAR 46 straipsnyje numatytos papildomos tinkamos apsaugos priemonės, taikomos vykdant duomenų perdavimą tarp viešųjų įstaigų:
- (i) teisiškai privalomas ir vykdytinas valdžios institucijų arba įstaigų tarpusavio dokumentas (BDAR 46 straipsnio 2 dalies a punktas) arba
 - (ii) nuostatos, kurios turi būti įtrauktos į administracinius susitarimus (BDAR 46 straipsnio 3 dalies b punktas).

Tokie dokumentai ir susitarimai gali būti dvišaliai arba daugiašaliai.

11. Tolesniame skirsnyje pateikiamos tam tikros bendro pobūdžio rekomendacijos, padėsiančios užtikrinti, kad teisiškai privalomi dokumentai arba viešųjų įstaigų tarpusavio administraciniai susitarimai (toliau – tarptautiniai susitarimai) atitiktų BDAR nuostatas.
12. Nors BDAR 46 straipsnyje ir 108 konstatuojamojoje dalyje nenurodoma, kokias konkrečias garantijas reikia įtraukti į tokius tarptautinius susitarimus, EDAV, atsižvelgdama į BDAR 44 straipsnį¹⁵ ir naujausią ESTT praktiką¹⁶, parengė būtiniausių apsaugos priemonių, kurios turi būti įtrauktos į viešųjų įstaigų tarptautinius susitarimus, kuriems taikomos BDAR 46 straipsnio 2 dalies a punkto ar 46 straipsnio 3 dalies b punkto nuostatos, sąrašą. Šiomis apsaugos priemonėmis siekiama užtikrinti, kad nesumažėtų fizinių asmenų apsaugos lygis tais atvejais, kai jų duomenys perduodami už EEE ribų, taip pat tai, kad duomenų subjektams būtų suteikiamas apsaugos lygis, iš esmės lygiavertis tam, kuris Europos Sąjungoje garantuojamas BDAR¹⁷.

¹³ Pavyzdžiui, žr., kaip sąvokos „viešojo sektoriaus institucija“ ir „viešosios teisės reglamentuojama įstaiga“ apibrėžiamos 2003 m. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2003/98/EB dėl viešojo sektoriaus informacijos pakartotinio naudojimo (OL L 345, 2003 12 31, p. 90).

¹⁴ Žr. EDAV gairių Nr. 3/2018 dėl teritorinės BDAR taikymo srities p. 23.

¹⁵ BDAR 44 straipsnyje nurodyta: „*Visos šio skyriaus nuostatos taikomos siekiant užtikrinti, kad nebūtų pakenkta šiuo reglamentu garantuojamam fizinių asmenų apsaugos lygiui.*“

¹⁶ 2020 m. liepos 16 d. ESTT sprendimas *Data Protection Commissioner / Facebook Ireland Limited, Maximillian Schrems* („Schrems II“), C-311/18.

¹⁷ 2020 m. liepos 16 d. ESTT sprendimas *Data Protection Commissioner / Facebook Ireland Limited, Maximillian Schrems* („Schrems II“), C-311/18, 105 punktas.

13. Pagal naujausią ESTT praktiką¹⁸ duomenis perduodanti valstybės narės viešoji įstaiga (prireikus padedama duomenis gaunančios viešosios įstaigos) privalo įvertinti, ar trečiojoje valstybėje laikomasi ES teisės aktais reikalaujamo apsaugos lygio, siekdama nustatyti, ar būtų įmanoma praktikoje laikytis į tarptautinį susitarimą įtrauktų apsaugos priemonių, atsižvelgdama į galimus tokių priemonių laikymosi suvaržymus, kylančius dėl trečiosios valstybės teisės aktų nuostatų.
14. Šiuo klausimu taip pat pažymėtina, kad siekiant užtikrinti šiose gairėse išvardytas apsaugos priemones, tarptautinius susitarimus galima grįsti jau taikomais trečiosios valstybės nacionalinės teisės aspektais ar tarptautinės organizacijos vidaus taisyklėmis ir (arba) reglamentavimo sistema.

2.1 Tikslas ir taikymo sritis

15. Tarptautiniuose susitarimuose turėtų būti apibrėžta jų taikymo sritis, taip pat turėtų būti aiškiai ir konkrečiai išdėstyti jų tikslai. Be to, juose turėtų būti aiškiai nurodytos asmens duomenų, kuriems daromas poveikis, kategorijos ir asmens duomenų, kurie perduodami ir tvarkomi pagal susitarimą, tvarkymo rūšis.

2.2 Apibrėžtys

16. Tarptautiniuose susitarimuose laikantis BDAR nuostatų turėtų būti apibrėžtos su atitinkamu susitarimu susijusios pagrindinės asmens duomenų sąvokos ir teisės. Pavyzdžiui, tarptautiniuose susitarimuose turėtų būti pateikiamos šios svarbios apibrėžtys, jei į jas pateikiamos nuorodos: „asmens duomenys“, „asmens duomenų tvarkymas“, „duomenų valdytojas“, „duomenų tvarkytojas“, „duomenų gavėjas“ ir „neskelbtini duomenys“.

2.3 Duomenų apsaugos principai

17. Tarptautiniuose susitarimuose pateikiama konkreti formuluotė, kuria nustatomas reikalavimas, kad abi šalys užtikrintų pagrindinius duomenų apsaugos principus.

2.3.1 Tikslų ribojimo principas

18. Tarptautiniuose susitarimuose reikia nurodyti tikslus, kuriais asmens duomenys perduodami ir tvarkomi, įskaitant suderinamus tolesnio tvarkymo tikslus, taip pat užtikrinti, kad duomenys nebūtų toliau tvarkomi nesuderinamais tikslais. Suderinami tikslai, be kita ko, gali būti saugojimas archyvavimo tikslais viešojo intereso labui, taip pat duomenų tvarkymas mokslinių ar istorinių tyrimų tikslais arba statistiniais tikslais. Siekiant užtikrinti didesnę aiškumą, rekomenduojama konkrečius duomenų tvarkymo ir perdavimo tikslus išvardyti pačiame tarptautiniame susitarime.
19. Siekiant išvengti bet kokios nemotyvuoto nukrypimo nuo funkcijų rizikos, tokiuose susitarimuose taip pat reikėtų nurodyti, kad perduoti duomenys negali būti naudojami jokiais kitais, nei aiškiai nurodyti susitarime, tikslais, išskyrus kitoje pastraipoje išvardytus atvejus.
20. Jeigu abi tarptautinio susitarimo šalys nori leisti duomenis gaunančiai viešajai įstaigai kitu suderinamu būdu naudotis perduotais asmens duomenimis, duomenis gaunanti viešoji įstaiga gali juos toliau naudoti tik tuo atveju, jei toks naudojimas suderinamas su pirminiu naudojimu ir apie jį iš anksto pranešta duomenis perduodančiai viešajai įstaigai, o ši dėl konkrečių priežasčių gali prieštarauti tokiam naudojimui.

¹⁸ Ten pat.

2.3.2 Duomenų tikslumo ir kiekio mažinimo principai

21. Tarptautiniame susitarime turi būti nurodyta, kad perduodami ir toliau tvarkomi duomenys turi būti adekvatūs, tinkami ir tik tokie, kurių reikia siekiant tikslų, dėl kurių jie tvarkomi.
22. Praktikoje šis duomenų kiekio mažinimo principas yra svarbus siekiant išvengti asmens duomenų perdavimo tais atvejais, kai jie yra neadekvatūs arba pertekliniai.
23. Be to, duomenys turi būti tikslūs ir atnaujinti, atsižvelgiant į jų tvarkymo tikslus. Todėl tarptautiniame susitarime turi būti nustatyta, kad duomenis perduodanti šalis užtikrins, kad pagal susitarimą perduodami asmens duomenys būtų tikslūs ir, kai taikytina, atnaujinti. Be to, susitarime turėtų būti nustatyta, kad jei viena iš šalių sužino, kad buvo perduoti arba tvarkomi netikslūs arba pasenę duomenys, ji turi nedelsdama apie tai pranešti kitai šaliai. Galiausiai, susitarimu turėtų būti užtikrinta, kad patvirtinus, jog perduoti arba tvarkomi duomenys yra netikslūs, kiekviena duomenis tvarkanti šalis imtųsi visų pagrįstų priemonių informacijai ištaisyti arba ištrinti.

2.3.3 Saugojimo trukmės apribojimo principas

24. Šalys turi užtikrinti, kad į tarptautinį susitarimą būtų įtraukta nuostata dėl duomenų saugojimo. Šioje nuostatoje visų pirma turėtų būti nurodyta, kad asmens duomenys negali būti saugomi neribotą laiką ir turi būti saugomi tokia forma, kad duomenų subjektų tapatybę būtų galima nustatyti tik tiek laiko, kiek to reikia siekiant tikslo, kuriuo jie buvo perduoti ir vėliau tvarkomi. Šiuo atveju būtų galima kalbėti apie saugojimą tiek laiko, kiek būtina archyvavimo tikslais viešojo intereso labui, mokslinių ar istorinių tyrimų tikslais arba statistiniais tikslais, su sąlyga, kad siekiant apsaugoti duomenų subjektų teises ir laisves būtų taikomos tinkamos techninės ir organizacinės priemonės, pavyzdžiui, papildomos techninės priemonės (kaip antai, saugumo priemonės, pseudonimų suteikimas) ir prieigos apribojimai. Tais atvejais, kai nacionalinės teisės aktuose ar tarptautinės organizacijos vidaus taisyklėse ir (arba) reglamentavimo sistemoje ilgiausias saugojimo laikotarpis dar nenustatytas, jį reikėtų nustatyti susitarimo tekste.

2.3.4 Duomenų saugumas ir konfidencialumas

25. Šalys turėtų įsipareigoti užtikrinti savo atliekamo asmens duomenų tvarkymo ir perdavimo saugumą ir konfidencialumą.
Visų pirma šalys turėtų įsipareigoti taikyti tinkamas technines ir organizacines priemones, kuriomis asmens duomenys būtų apsaugoti nuo netyčinės arba neteisėtos prieigos prie jų, jų sunaikinimo, praradimo, pakeitimo arba atskleidimo be leidimo. Tokios priemonės gali būti, pavyzdžiui, šifravimas (įskaitant perdavimo etapą), pseudonimų suteikimas, iš EEE perduodamos informacijos, tokios kaip asmens duomenys, žymėjimas, prieigos prie asmens duomenų apribojimas, saugaus asmens duomenų saugojimo užtikrinimas arba politikos, skirtos užtikrinti, kad asmens duomenys būtų saugomi saugiai ir konfidencialiai, įgyvendinimas.
Užtikrinant duomenų saugumą reikėtų atsižvelgti į riziką, techninių galimybių išsivystymo lygį ir su tuo susijusias sąnaudas.
26. Be to, tarptautiniame susitarime gali būti nurodyta, kad jei viena iš šalių sužino, kad įvykdytas asmens duomenų saugumo pažeidimas, ji kuo greičiau informuoja kitą (-as) šalį (-is) ir pasinaudoja pagrįstomis ir tinkamomis priemonėmis asmens duomenų saugumo pažeidimui ištaisyti ir galimam neigiamam poveikiui sumažinti, be kita ko, nepagrįstai nedelsdama praneša duomenų subjektui apie asmens duomenų saugumo pažeidimą, kai dėl to asmens duomenų saugumo pažeidimo gali kilti didelis pavojus fizinio asmens teisėms ir laisvėms.

Rekomenduojama tarptautiniame susitarime nustatyti pranešimo apie duomenų saugumo pažeidimą tvarkaraštį ir pranešimo duomenų subjektui tvarką.

2.4 Duomenų subjektų teisės

27. Tarptautiniu susitarimu turi būti užtikrinamos vykdytinos ir veiksmingos duomenų subjektų teisės, kaip nurodyta BDAR 46 straipsnio 1 dalyje ir 108 konstatuojamojoje dalyje.
28. Susitarime turėtų būti išvardytos duomenų subjektų teisės, įskaitant konkrečius šalių priimtus įsipareigojimus suteikti tokias teises. Kad tarptautinis susitarimas būtų veiksmingas, jame reikia nustatyti mechanizmus, kuriais būtų užtikrinamas jo taikymas praktikoje. Be to, kiekvieno duomenų subjekto teisių pažeidimo atveju reikia numatyti atitinkamą teisių gynimo priemonę.

2.4.1 Teisė į skaidrumą

29. Šalys privalo užtikrinti, kad tarptautiniame susitarime būtų pateikta aiški formuluotė, kuria apibūdinami šalių įsipareigojimai skaidrumo klausimais.
30. Viena vertus, reikėtų nustatyti įpareigojimą parengti bendro pobūdžio informacinį pranešimą, kuriame būtų pateikta bent informacija apie tai, kaip ir kokiais atvejais viešosios įstaigos gali tvarkyti ir perduoti asmens duomenis, atitinkamą priemonę, naudojamą duomenims perduoti, subjektus, kuriems gali būti perduoti tokie duomenys, duomenų subjektų teises ir taikytinus apribojimus, galimus teisių gynimo mechanizmus ir kontaktinius duomenis ginčui ar reikalavimui pateikti.
31. Tačiau svarbu priminti, kad perduodančiajai viešajai įstaigai neužtenka paskelbti bendro informacinio pranešimo savo interneto svetainėje. Duomenis perduodanti viešoji įstaiga turėtų teikti atskirą informaciją duomenų subjektams pagal BDAR 13 ir 14 straipsniuose nustatytus pranešimo reikalavimus¹⁹.

Tarptautiniame susitarime taip pat gali būti numatytos tam tikros su tokia atskira informacija susijusios išimtys. Šios išimtys yra ribotos ir turėtų atitikti BDAR 14 straipsnio 5 dalyje numatytas išimtis, pavyzdžiui, tais atvejais, kai duomenų subjektas jau turi informacijos arba kai tokios informacijos pateikimas yra neįmanomas arba tam reikėtų neproporcingų pastangų.

32. Šalys privalo įsipareigoti duomenų subjektams jų prašymu pateikti tarptautinį susitarimą ir savo interneto svetainėse viešai paskelbti tarptautinį susitarimą arba atitinkamas nuostatas, kuriomis numatomos tinkamos apsaugos priemonės. Prieš dalijantis kopija ar viešai ją paskelbiant, tarptautinio susitarimo tekstą galima sutrumpinti tiek, kiek tai būtina neskelbtinai ar kitai konfidencialiai informacijai apsaugoti. Tais atvejais, kai būtina, kad duomenų subjektas galėtų suprasti tarptautinio susitarimo turinį, šalys turi paskelbti jo informatyvią santrauką.

2.4.2 Teisės susipažinti su duomenimis, reikalauti ištaisyti, ištrinti duomenis ir apriboti duomenų tvarkymą bei prieštarauti

33. Tarptautiniu susitarimu turėtų būti užtikrinta duomenų subjekto teisė gauti informaciją apie visus su juo susijusius tvarkomus asmens duomenis ir galimybė su jais susipažinti, teisė reikalauti ištaisyti, ištrinti duomenis ir apriboti jų tvarkymą, o atitinkamais atvejais – teisė nesutikti, kad duomenys būtų tvarkomi, dėl priežasčių, susijusių su jo konkrečia padėtimi.

¹⁹ Žr. EDAV gairės dėl skaidrumo pagal Reglamentą (ES) 2016/679, WP 260 rev. 01, p. 13–22.

34. Kalbant apie teisę susipažinti su duomenimis, tarptautiniame susitarime turėtų būti konkrečiai nurodyta, kad asmenys turi teisę gauti duomenis gaunančios viešosios įstaigos patvirtinimą, ar su juo susiję asmens duomenys yra tvarkomi, ir, jei taip, prieigą prie tų duomenų; taip pat susipažinti su konkrečia informacija apie duomenų tvarkymą, įskaitant tvarkymo tikslą, atitinkamų asmens duomenų kategorijas, gavėjus, kuriems atskleidžiami asmens duomenys, numatomą saugojimo laikotarpį ir teisių gynimo galimybes.
35. Be to, susitarime turėtų būti nurodyta, kada šiomis teisėmis galima pasinaudoti, ir tai, kaip duomenų subjektai gali naudotis šiomis teisėmis abiejų šalių atžvilgiu, taip pat kaip šalis turės reaguoti į tokius prašymus. Pavyzdžiui, kalbant apie duomenų ištrynimą, tarptautiniame susitarime galėtų būti nurodyta, kad duomenys turi būti ištrinti, kai informacija buvo tvarkoma neteisėtai arba nebėra būtina tvarkymo tikslais. Be to, tarptautiniame susitarime turėtų būti nustatyta, kad šalis tinkamai ir laiku reaguos į duomenų subjekto prašymus. Tarptautiniame susitarime taip pat galėtų būti nurodyta, kad šalis gali imtis atitinkamų veiksmų, pavyzdžiui, taikyti pagrįstus mokesčius administracinėms išlaidoms padengti, kai duomenų subjekto prašymai yra akivaizdžiai nepagrįsti arba neproporcingi, visų pirma dėl jų pasikartojančio pobūdžio.
36. Tarptautiniame susitarime taip pat turėtų būti nustatytas įpareigojimas duomenis perduodančiai viešajai įstaigai, kai buvo perduoti duomenų subjekto asmens duomenys, suteikti jam informaciją apie veiksmus, kurių imtasi jam pateikus prašymą (pasinaudojus šia galimybe pagal tarptautiniame susitarime numatytas teises). Ši informacija turi būti suteikta nepagrįstai nedelsiant, nustačius tinkamą terminą (pavyzdžiui, vieną mėnesį). Galiausiai, jei šalis, gavusios duomenų subjekto prašymą, nesiima veiksmų, nustačius tinkamą terminą (pavyzdžiui, vieną mėnesį nuo prašymo gavimo dienos), duomenų subjektui turėtų būti nedelsiant suteikta informacija apie priežastis, dėl kurių nesiimta veiksmų, ir apie galimybę naudotis teismine teisių gynimo priemone.
37. Tarptautiniame susitarime taip pat gali būti numatytos su tokiomis teisėmis susijusios išimtys. Pavyzdžiui, galėtų būti numatytos teisės susipažinti su duomenimis ir juos ištrinti išimtys, tokios, kaip nurodyta BDAR 15 straipsnio 4 dalyje ir 17 straipsnio 3 dalyje. Atitinkamai galėtų būti numatytos individualių teisių išimtys tais atvejais, kai asmens duomenys tvarkomi mokslinių ar istorinių tyrimų tikslais, statistiniais tikslais arba archyvavimo tikslais, jeigu dėl tokių teisių galėtų tapti neįmanoma pasiekti šių konkrečių tikslų arba kilti didelių kliūčių jų siekiant, ir su sąlyga, kad būtų taikomos tinkamos apsaugos priemonės (pavyzdžiui, techninės ir organizacinės priemonės, įskaitant pseudonimų suteikimą). Galiausiai susitarime galima numatyti, kad šalis gali atsisakyti imtis veiksmų pagal akivaizdžiai nepagrįstą arba neproporcingą prašymą.

2.4.3 Automatizuotas atskirų sprendimų priėmimas

38. Jei tai susiję su atitinkamu susitarimu, į tarptautinius susitarimus paprastai reikėtų įtraukti nuostatą, kad duomenis gaunanti viešoji įstaiga nepriims sprendimo remdamasi vien automatizuotu atskirų sprendimų priėmimu (įskaitant profiliavimą), jeigu dėl to atitinkamas subjektas patirtų teisiųjų pasekmių arba jei tam duomenų subjektui būtų daromas panašaus pobūdžio poveikis. Kai įgyvendinant duomenų perdavimo tikslą duomenis gaunanti viešoji įstaiga turi galimybę priimti sprendimus taikydama tik automatizuotą duomenų tvarkymą, kaip apibrėžta BDAR 22 straipsnyje, tokia galimybė reikėtų naudotis tik laikantis tam tikrų tarptautiniame susitarime nustatytų sąlygų, pavyzdžiui, reikalavimo gauti aiškų duomenų subjekto sutikimą. Jei sprendimas neatitinka tokių sąlygų, reikėtų, kad duomenų subjektas turėtų teisę į tai, kad toks sprendimas jam nebūtų taikomas. Jei tarptautiniu susitarimu leidžiama taikyti automatizuotą atskirų sprendimų priėmimą, tokia susitarime bet kuriuo atveju reikėtų numatyti būtinas apsaugos priemones, įskaitant teisę gauti informaciją apie konkrečias

sprendimo priežastis ir logiką, ištaisyti netikslią ar neišsamią informaciją, taip pat užginčyti sprendimą ir reikalauti žmogaus įsikišimo.

2.4.4 Teisė į teisių gynimą

39. Saugomos duomenų subjektų teisės turi būti įgyvendinamos ir veiksmingos. Todėl duomenų subjektui būtina užtikrinti galimybę naudotis teisių gynimo priemonėmis. Įvairūs teisių gynimo mechanizmų taikymo būdų pavyzdžiai pateikiami 2.7 ir 3 skirsniuose.

2.4.5 Duomenų subjektų teisių apribojimai

40. Tarptautiniame susitarime taip pat gali būti numatyti duomenų subjektų teisių apribojimai. Šie apribojimai turėtų atitikti BDAR 23 straipsnyje numatytus apribojimus. Demokratinėje visuomenėje toks apribojimas turi būti būtina ir proporcinga priemonė, kuria siekiama apsaugoti svarbius viešojo intereso tikslus, atitinkančius BDAR 23 straipsnio 1 dalyje išvardytus tikslus, įskaitant kitų asmenų teises ir laisves, nacionalinį saugumą, gynybą arba nusikalstamų veikų prevenciją, tyrimą, nustatymą ar traukimą baudžiamojon atsakomybėn už jas. Ši priemonė turi būti numatyta teisės aktais arba, tarptautinių organizacijų atveju, taikomomis vidaus taisyklėmis ir (arba) reglamentavimo sistema, ir toliau taikoma tik tol, kol išlieka apribojimo priežastis.

2.5 Tolesnio duomenų perdavimo ir dalijimosi jais apribojimai (įskaitant informacijos atskleidimą ir valdžios institucijų prieigą)

41. Paprastai į tarptautinį susitarimą nereikėtų įtraukti nuostatos, kad duomenis gaunanti viešoji įstaiga arba tarptautinė organizacija gali juos toliau perduoti gavėjams, kurie nėra saistomi to susitarimo. Atsižvelgdamos į atvejo dalyką ir konkrečias aplinkybes, šalys gali nuspręsti, kad reikia leisti toliau perduoti duomenis. Tokiomis aplinkybėmis, su sąlyga, kad bus laikomasi tikslo apribojimo principo²⁰, tarptautiniame susitarime reikėtų numatyti, kad toks tolesnis duomenų perdavimas gali būti vykdomas tik tuo atveju, jei duomenis perduodanti viešoji įstaiga yra suteikusi išankstinį ir aiškų leidimą, o duomenis gaunančios trečiosios šalys įsipareigoja laikytis tų pačių duomenų apsaugos principų ir apsaugos priemonių, kokie nustatyti tarptautiniame susitarime. Šiuo atveju reikėtų nustatyti įpareigojimą duomenų subjektams suteikti tokias pačias duomenų apsaugos teises ir garantijas, kokios numatytos tarptautiniame susitarime, siekiant užtikrinti, kad toliau perduodant duomenis nesumažės apsaugos lygis.
42. Paprastai dalijimuisi asmens duomenimis toje pačioje šalyje turėtų būti taikomos tos pačios apsaugos priemonės, kurios taikomos ir tolesniam duomenų perdavimui, t. y. tarptautiniu susitarimu draudžiama toliau dalytis duomenimis, o taikyti išimtis apskritai reikėtų leisti tik tuo atveju, jei duomenis perduodanti viešoji įstaiga yra suteikusi išankstinį ir aiškų leidimą, be to, duomenis gaunančios trečiosios šalys įsipareigoja laikytis tų pačių duomenų apsaugos principų ir apsaugos priemonių, kokie nustatyti tarptautiniame susitarime.
43. Rekomenduojama, kad prieš prašydama duomenis perduodančios viešosios įstaigos suteikti aiškų leidimą, duomenis gaunanti viešoji įstaiga arba tarptautinė organizacija jai pateiktų pakankamai informacijos apie asmens duomenų, kuriuos ketina perduoti ir (arba) kuriais ketina dalytis, rūšį ir apie priežastis ir tikslus, dėl kurių, jos nuomone, būtina perduoti asmens duomenis ir jais dalytis, taip pat, jei bus vykdomas tolesnis duomenų perdavimas, – apie šalis ar tarptautines organizacijas, į kurias ar kurioms ji ketina toliau perduoti asmens duomenis, kad duomenis perduodanti viešoji įstaiga galėtų

²⁰ Žr. 2.3.1 skirsnį.

įvertinti trečiosios valstybės teisės aktus arba, tarptautinių organizacijų atveju, taikytinas vidaus taisykles ir (arba) reglamentavimo sistemą.

44. Tais atvejais, kai būtina leisti dalytis asmens duomenimis su trečiąja šalimi, veikiančia toje pačioje duomenis gaunančios viešosios įstaigos arba kitos tarptautinės organizacijos šalyje, tam tikromis aplinkybėmis galėtų būti leidžiama dalytis duomenimis gavus išankstinį ir aiškų duomenis perduodančios viešosios įstaigos leidimą arba jei duomenis gaunanti trečioji šalis yra įsipareigojusi laikytis tarptautiniame susitarime nustatytų principų ir garantijų.
45. Be to, tarptautiniame susitarime galėtų būti nurodytos išimtinės aplinkybės, kuriomis tolesnį dalijimąsi būtų galima vykdyti neturint išankstinio leidimo ar nepriėmus pirmiau minėtų įsipareigojimų, laikantis BDAR 49 straipsnyje išvardytų nukrypti leidžiančių nuostatų, pavyzdžiui, kai toks konkretus dalijimasis būtų būtinas siekiant apsaugoti gyvybinius duomenų subjekto ar kitų asmenų interesus arba teisiniams reikalavimams pareikšti, vykdyti ar ginti. Tokios išimtinės aplinkybės taip pat galėtų susidaryti, jei tolesnis dalijimasis būtų privalomas pagal duomenis gaunančios šalies teisę tuo atveju, kai jis būtinas tiesiogiai susijusiems tyrimams ir (arba) teismo procesams vykdyti.
46. Ankstesnėje pastraipoje minėtais atvejais tarptautiniame susitarime reikėtų aiškiai nurodyti konkrečias ir išskirtines aplinkybes, kuriomis galima vykdyti dalijimąsi tokiais duomenimis. Duomenis gaunanti viešoji įstaiga arba tarptautinė organizacija prieš jais dalydamosi taip pat turėtų būti įpareigotos informuoti duomenis perduodančią viešąją įstaigą ir pateikti informaciją apie duomenis, kuriais dalijamasi, duomenis gaunančią trečiąją šalį ir dalijimosi teisinį pagrindą. Duomenis perduodanti viešoji įstaiga savo ruožtu turėtų registruoti tokius duomenis gaunančios viešosios įstaigos ar tarptautinės organizacijos pranešimus ir, gavusi prašymą, pateikti šią informaciją savo PI. Jei pateikiant tokį pranešimą prieš dalijantis duomenimis būtų daromas neigiamas poveikis teisės aktuose numatytiems su konfidencialumu susijusioms prievolėms, pavyzdžiui, tais atvejais, kai siekiama išsaugoti tyrimo konfidencialumą, konkrečią informaciją reikėtų pateikti kuo greičiau po to, kai buvo pasidalyta duomenimis. Tokiu atveju duomenis perduodančiai įstaigai reikėtų reguliariai teikti bendrą informaciją apie per tam tikrą laikotarpį gautų prašymų rūšis, įskaitant informaciją apie prašomų duomenų kategorijas, prašančiąją įstaigą ir atskleidimo teisinį pagrindą.
47. Visais anksčiau nurodytais atvejais pagal tarptautinį susitarimą turėtų būti leidžiama atskleisti asmens duomenis kitoms duomenis gaunančios viešosios įstaigos trečiosios valstybės valdžios institucijoms tik tuo atveju, jei neviršijamos demokratinėje visuomenėje būtinos ir proporcingos priemonės, kuriomis siekiama apsaugoti svarbius viešojo intereso tikslus, atitinkančius BDAR 23 straipsnio 1 dalyje išvardytus tikslus, taip pat laikantis ESTT praktikos. Siekdama įvertinti galimą trečiųjų valstybių valdžios institucijų prieigą priežiūros tikslais, duomenis perduodanti valdžios institucija turėtų atsižvelgti į keturiose Europos pagrindinėse garantijose nurodytus elementus²¹. Vienas tokių elementų – galimybė duomenų subjektams, esantiems duomenis gaunančios viešosios įstaigos trečiojoje valstybėje, naudotis veiksminga teisių gynimo priemone, jei valdžios institucijos turi prieigą prie jų asmens duomenų²². Kalbant apie duomenų perdavimą tarptautinėms organizacijoms, tokia galimybė turi atitikti tarptautinę teisę ir, visų pirma, nedaryti poveikio tarptautinės organizacijos privilegijoms ir imunitetams.
48. Atsižvelgiant į konkretų atvejį, gali būti naudinga nustatyti reikalavimą į tarptautinį susitarimą įtraukti priedą, kuriame būtų išvardyti teisės aktai, kuriais reglamentuojamas tolesnis dalijimasis duomenimis

²¹ Žr. EDAV rekomendacijas Nr. 02/2020 dėl Europos pagrindinių garantijų taikant stebėjimo priemones.

²² Žr. EDAV rekomendacijų Nr. 02/2020 D garantiją, p. 13 ir kt.

su kitomis viešosiomis įstaigomis, be kita ko, stebėjimo tikslais paskirties šalyje. Apie visus šio priedo pakeitimus per nustatytą laikotarpį reikėtų pranešti duomenis perduodančiai šaliai.

2.6 Neskelbtini duomenys

49. Jei tarptautiniame susitarime numatytas neskelbtinų asmens duomenų, apibrėžtų BDAR 9 straipsnio 1 dalyje, perdavimas, reikėtų įtraukti papildomas apsaugos priemonės, susijusias su konkrečia rizika, kurias turi įgyvendinti duomenis gaunanti viešoji įstaiga arba tarptautinė organizacija. Pavyzdžiui, tokios priemonės galėtų būti tokie apribojimai kaip prieigos apribojimai, tikslų, kuriais informacija gali būti tvarkoma, apribojimai, tolesnio duomenų perdavimo apribojimai ir t. t. arba specialios apsaugos priemonės, pavyzdžiui, papildomos saugumo priemonės, kuriomis nustatomas reikalavimas, kad su informacija gali susipažinti tik specialius mokymus išėję darbuotojai.

2.7 Teisių gynimo mechanizmai

50. Siekiant užtikrinti įgyvendinamas ir veiksmingas duomenų subjektų teises, tarptautiniame susitarime reikia numatyti sistemą, pagal kurią duomenų subjektai galėtų toliau naudotis teisių gynimo mechanizmais po to, kai jų duomenys perduodami į EEE nepriklausančią šalį arba tarptautinei organizacijai. Šiais teisių gynimo mechanizmais turi būti numatyta galimybė dėl pasirinktos priemonės nuostatų nesilaikymo nukentėjusiems asmenims apskųsti tokius veiksmus, taigi ir galimybė duomenų subjektams, kurių asmens duomenys buvo perduoti iš EEE, pateikti skundus dėl tokio nesilaikymo ir užtikrinti, kad jie būtų išnagrinėti. Visų pirma reikia užtikrinti, kad duomenų subjektas galėtų veiksmingai pateikti skundą viešosioms įstaigoms, kurios yra tarptautinio susitarimo šalys, ir (tiesiogiai arba po to, kai kreipėsi į atitinkamą šalį) pagal nepriklausomą priežiūros mechanizmą. Be to, iš esmės reikėtų užtikrinti galimybę pasinaudoti teismine teisių gynimo priemone.
51. Pirma, duomenis gaunanti viešoji įstaiga turėtų įsipareigoti įdiegti veiksmingo ir laiku taikomo duomenų subjektų skundų dėl sutartų duomenų apsaugos priemonių laikymosi nagrinėjimo ir sprendimo mechanizmą. Be to, duomenų subjektams turėtų būti suteikta galimybė pasinaudoti veiksmingomis administracinėmis teisių gynimo priemonėmis nepriklausomos priežiūros įstaigos, įskaitant, jei įmanoma, nepriklausomos duomenų apsaugos institucijos, atžvilgiu²³.
52. Antra, susitarime turėtų būti numatyta galimybė pasinaudoti teismine teisių gynimo priemone, įskaitant žalos (materialinės ir nematerialinės), patirtos dėl neteisėto asmens duomenų tvarkymo, atlyginimą. Jei nėra galimybės užtikrinti veiksmingas teismines teisių gynimo priemones, pavyzdžiui, dėl nacionalinėje teisėje taikomų apribojimų arba dėl konkretaus duomenis gaunančios viešosios įstaigos, pavyzdžiui, tarptautinių organizacijų, statuso, tarptautiniame susitarime turi būti numatytos alternatyvios apsaugos priemonės. Šiomis alternatyviomis apsaugos priemonėmis duomenų subjektui turi būti suteiktos garantijos, iš esmės lygiavertės toms, kurių reikalaujama pagal Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – ES Chartija) 47 straipsnį²⁴.
53. Tokiu atveju tarptautiniu susitarimu galėtų būti sukurta struktūra, kuri leistų duomenų subjektui įgyvendinti savo teises ne teisme, pavyzdžiui, taikant pusiau teisinius privalomus mechanizmus, kaip antai, arbitražo ar alternatyvaus ginčų sprendimo mechanizmus, tokius kaip tarpininkavimas, kuriais būtų užtikrinama nepriklausoma peržiūra ir kurie būtų privalomi duomenis gaunančiai viešajai

²³ Taip pat žr. 2.8 skirsnį, kuriame aprašomas priežiūros mechanizmas.

²⁴ 2020 m. liepos 16 d. ESTT sprendimas *Data Protection Commissioner / Facebook Ireland Limited, Maximillian Schrems („Schrems II“)*, C-7311/18, 96, 186 punktai ir paskesni punktai.

įstaigai²⁵. Be to, asmens duomenis perduodanti viešoji įstaiga galėtų įsipareigoti atlyginti dėl neteisėto duomenų tvarkymo patirtus nuostolius, kurie būtų patvirtinti atlikus nepriklausomą peržiūrą. Išimtiniais atvejais susitarimu būtų galima nustatyti kitus tokius pat nepriklausomus ir veiksmingus teisių gynimo mechanizmus, pavyzdžiui, tarptautinių organizacijų įgyvendinamus veiksmingus teisių gynimo mechanizmus.

54. Visų pirmiau minėtų teisių gynimo mechanizmų atveju tarptautiniame susitarime reikėtų numatyti šalių pareigą informuoti viena kitą apie proceso rezultatus, ypač jei asmens skundas atmetamas arba neišsprendžiamas.
55. Teisių gynimo mechanizmą reikia derinti su duomenis perduodančios viešosios įstaigos galimybe sustabdyti arba nutraukti asmens duomenų perdavimą pagal tarptautinį susitarimą tais atvejais, kai ginčo šalims nepavyksta taikiai išspręsti ginčo, tol, kol, jos manymu, duomenis gaunanti viešoji įstaiga tinkamai išsprendžia šį klausimą. Jei atliekamas toks sustabdymas arba nutraukimas, duomenis gaunanti viešoji įstaiga taip pat turi įsipareigoti grąžinti arba ištrinti asmens duomenis. Duomenis perduodanti viešoji įstaiga apie sustabdymą arba nutraukimą turi pranešti kompetentingai nacionalinei PI.

2.8 Priežiūros mechanizmai

56. Siekiant užtikrinti, kad būtų vykdomi visi pagal tarptautinį susitarimą nustatyti įsipareigojimai, jame turi būti numatyta nepriklausoma priežiūra, kurią atliekant būtų stebima, ar tinkamai taikomas susitarimas ir ar neribojamos susitarime numatytos teisės.
57. Pirmą, susitarime reikėtų numatyti vidaus priežiūrą, kuria būtų užtikrinamas susitarimo laikymasis. Kiekviena susitarimo šalis turėtų reguliariai vidaus lygmeniu tikrinti nustatytas procedūras ir tai, ar veiksmingai taikomos susitarimu nustatytos apsaugos priemonės. Atliekant periodinius vidaus patikrinimus taip pat reikėtų tikrinti visus teisės aktų pakeitimus, dėl kurių šalis (-ys) negalėtų laikytis į tarptautinį susitarimą įtrauktų duomenų apsaugos principų ir įgyvendinti jame numatytų apsaugos priemonių. Be to, būtų galima numatyti, kad susitarimo šalis taip pat gali prašyti kitos susitarimo šalies atlikti tokią peržiūrą. Tarptautiniame susitarime reikia nustatyti reikalavimą, kad šalys privalėtų reaguoti į kitos šalies užklausas dėl veiksmingo susitarime numatytų apsaugos priemonių įgyvendinimo. Kiekviena peržiūrą atliekanti šalis apie patikrinimų rezultatus turėtų pranešti kitai (-oms) susitarimo šaliai (-ims). Būtų geriausia, jei tokią informaciją taip pat reikėtų perduoti pagal nepriklausomą priežiūros mechanizmą, kuriuo užtikrinamas susitarimo įgyvendinimas.
58. Be to, į tarptautinį susitarimą reikia įtraukti įpareigojimą šaliai nedelsiant informuoti kitą šalį, jei ji dėl kokios nors priežasties negali veiksmingai įgyvendinti susitarime nustatytų apsaugos priemonių. Šiuo atveju tarptautiniame susitarime turi būti numatyta galimybė duomenis perduodančiai viešajai įstaigai sustabdyti arba nutraukti asmens duomenų perdavimą pagal tarptautinį susitarimą duomenis gaunančiai viešajai įstaigai, kol duomenis gaunanti viešoji įstaiga informuos duomenis perduodančią viešąją įstaigą, kad ji vėl gali vykdyti apsaugos priemonių reikalavimus atitinkančią veiklą. Duomenis perduodanti įstaiga kompetentingai nacionalinei PI turi pranešti apie pasikeitusią padėtį, taip pat apie perdavimo sustabdymą arba susitarimo nutraukimą.

²⁵ 2015 m. spalio 6 d. ESTT sprendimas *Maximillian Schrems / Data Protection Commissioner* („Schrems“), C-362/14, 41 ir 95 punktai. 2020 m. liepos 16 d. ESTT sprendimas *Data Protection Commissioner / Facebook Ireland Limited, Maximillian Schrems* („Schrems II“), C-311/18, 186, 187, 189, 195 punktai ir paskesni punktai.

59. Antra, susitarime reikia numatyti nepriklausomą peržiūrą, kurią vykdant būtų užtikrinama, kad šalys laikosi susitarimo nuostatų. Šis reikalavimas tiesiogiai grindžiamas ES chartija²⁶ ir Europos žmogaus teisių konvencija (EŽTK)²⁷, vadovaujantis Europos žmogaus teisių teismo (EŽTT) praktika ir pirminėje teisėje nustatytais sąlygomis²⁸ bei atitinkama teismų praktika.
60. Nuo 2015 m.²⁹ ESTT primena, kad būtina sukurti nepriklausomą teisių gynimo ir priežiūros mechanizmą³⁰. EŽTT savo sprendimuose taip yra ne kartą pabrėžęs, kad bet kokiam EŽTK 8 straipsnyje įtvirtintos teisės į privataus gyvenimo gerbimą apribojimui turi būti taikoma veiksminga, nepriklausoma ir nešališka priežiūros sistema³¹.
61. Pavyzdžiui, susitarimu galėtų būti reikalaujama, kad kompetentinga priežiūros institucija atliktų priežiūrą, jei tokia priežiūra vykdoma viešosios įstaigos, gaunančios asmens duomenis iš EEE, šalyje, net jei BDAR aiškiai nenurodyta, kad kompetentinga priežiūros institucija turi būti išorės priežiūros įstaiga. Be to, į susitarimą būtų galima įtraukti duomenis gaunančios šalies savanorišką įsipareigojimą bendradarbiauti su EEE priežiūros institucijomis.
62. Jei nėra sukurta konkrečiai už duomenų apsaugos teisės aktų priežiūrą trečiojoje valstybėje arba tarptautinėje organizacijoje atsakinga priežiūros institucija, nepriklausomo, veiksmingo ir nešališko priežiūros mechanizmo poreikį reikia patenkinti kitomis priemonėmis. Tai, kokios rūšies nepriklausomas priežiūros mechanizmas bus taikomas, gali priklausyti nuo nagrinėjamo atvejo.
63. Pavyzdžiui, susitarime galėtų būti nurodytos trečiosios valstybės esamos priežiūros įstaigos, kurios nėra duomenų apsaugos srityje veiklą vykdančios priežiūros institucijos. Be to, jei negalima užtikrinti jokios nepriklausomos išorės priežiūros struktūriniu ar instituciniu požiūriu, pavyzdžiui, dėl tam tikrų tarptautinių organizacijų privilegijų ir imunitetų, priežiūrą būtų galima užtikrinti taikant veiklos požiūriu savarankiškus mechanizmus. Toks mechanizmas turi būti įstaiga, kuri, nors ir nėra išorės institucija, savo funkcijas vykdo nepriklausomai, t. y. negaudama nurodymų, turėdama pakankamai žmogiškųjų, techninių ir finansinių išteklių ir pan. Duomenis gaunanti šalis yra saistoma priežiūros įstaigos sprendimų.

²⁶ ES Chartijos 7, 8 ir 47 straipsniai.

²⁷ EŽTK 8 straipsnis.

²⁸ Lisabonos sutarties 6 straipsnis.

„1. Sąjunga pripažįsta 2000 m. gruodžio 7 d. Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje, patikslintoje 2007 m. gruodžio 12 d. Strasbūre, išdėstytas teises, laisves ir principus; Chartija turi tokią pat teisinę galią, kaip ir Sutartys.

Chartijos nuostatos niekaip neišplečia Sutartyse apibrėžtos Sąjungos kompetencijos.

Chartijoje nustatytos teisės, laisvės ir principai aiškinami laikantis Chartijos VII antraštinėje dalyje pateiktų bendrųjų nuostatų, reglamentuojančių jos aiškinimą ir taikymą, taip pat tinkamai atsižvelgiant į Chartijoje nurodytus paaiškinimus, kuriuose pateikti tų nuostatų šaltiniai.

2. Sąjunga prisijungia prie Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos. Šis prisijungimas neturi įtakos Sutartyse apibrėžtai Sąjungos kompetencijai.

3. Pagrindinės teisės, kurias garantuoja Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencija ir kurios kyla iš valstybėms narėms bendrų konstitucinių tradicijų, sudaro Sąjungos teisės bendruosius principus.“

²⁹ 2015 m. spalio 6 d. ESTT sprendimas *Maximillian Schrems / Data Protection Commissioner* („Schrems“), C-362/14, 41 ir 95 punktai.

³⁰ 2017 m. liepos 26 d. ESTT nuomonė 1/15 dėl Europos Sąjungos ir Kanados numatyto sudaryti susitarimo dėl keleivio duomenų įrašo duomenų perdavimo, 2017 m. liepos 26 d., 228 punktas ir paskesni punktai; 2019 m. balandžio 30 d. ESTT nuomonė 1/17 dėl Kanados ir Europos Sąjungos išsamaus ekonomikos ir prekybos susitarimo, 190 punktas ir paskesni punktai.

³¹ 1978 m. rugsėjo 6 d. EŽTT sprendimas *Klass prieš Vokietiją*, 55 ir 56 punktai. EŽTT nustatytas reikalavimas taip pat taikomas bet kokiam ES Chartijos 7 ir 8 straipsnių pažeidimui, nes pagal Chartijos 52 straipsnio 3 dalį šių pagrindinių teisių esmė ir taikymo sritis yra tokios pat, kaip nustatyta EŽTK 8 straipsnyje.

2.9 Nutraukimo sąlyga

64. Tarptautiniame susitarime turėtų būti numatyta, kad bet kokie asmens duomenys, perduoti iš EEE pagal tarptautinį susitarimą iki jo faktinio nutraukimo, ir toliau tvarkomi laikantis tarptautinio susitarimo nuostatų.

3 KONKRETI INFORMACIJA APIE BDAR 46 STRAIPSNĮ

3.1 Konkreti informacija apie teisiškai privalomus ir vykdytinus dokumentus (BDAR 46 straipsnio 2 dalies a punktas)

65. BDAR 46 straipsnio 2 dalies a punkte EEE viešosioms įstaigoms leidžiama duomenų perdavimą trečiosios valstybės viešosioms įstaigoms arba tarptautinei organizacijai pagrįsti dokumentais, kuriuos jos tarpusavyje sudarė be išankstinio PI leidimo. Tokie dokumentai turi būti teisiškai privalomi ir vykdytini. Todėl pagal šią nuostatą gali būti naudojamos tarptautinės sutartys, viešosios teisės sutartys arba tiesiogiai vykdomi administraciniai susitarimai.
66. Bet koks teisiškai privalomas ir vykdytinas dokumentas turėtų apimti pagrindinius duomenų apsaugos principus ir duomenų subjektų teises, kaip reikalaujama BDAR.
67. Šalys privalo įsipareigoti taikyti pakankamas duomenų apsaugos priemones, kai vykdomas duomenų perdavimas. Todėl susitarime taip pat reikėtų nustatyti, kaip duomenis gaunanti viešoji įstaiga visiems perduotiems asmens duomenims taikys pagrindinius duomenų apsaugos principus ir duomenų subjekto teises, siekdama, kad nesumažėtų BDAR nustatytas fizinių asmenų apsaugos lygis.
68. Jei teisiškai privalomais ir vykdytiniais dokumentais nėra galimybės užtikrinti veiksmingą teisminę teisių gynimo priemonę ir reikia susitarti dėl alternatyvaus teisių gynimo mechanizmo, EEE viešosios įstaigos, prieš sudarydamos šiuos dokumentus, turėtų pasikonsultuoti su kompetentinga PI.
69. EDAV nuomone, net jei dokumento forma nėra galutinė, jei jis yra teisiškai privalomas ir vykdytinas, geriausias sprendimas būtų išsamias duomenų apsaugos sąlygas tiesiogiai įtraukti į dokumentą. Tačiau jei šio sprendimo neįmanoma įgyvendinti dėl ypatingų aplinkybių, EDAV primygtinai rekomenduoja į dokumento tekstą įtraukti bent bendrąją nuostatą, kurioje būtų nustatyti duomenų apsaugos principai, o dokumento priede pateikti išsamesnes nuostatas ir apsaugos priemones.

3.2 Konkreti informacija apie administracinius susitarimus (BDAR 46 straipsnio 3 dalies b punktas)

70. BDAR 46 straipsnio 3 dalies b punkte taip pat numatytos alternatyvios priemonės, įgyvendinamos kaip administraciniai susitarimai, pavyzdžiui, susitarimo memorandumas, kuriuo apsauga užtikrinama abiejų šalių prisiimtais įsipareigojimais siekiant, kad įsigaliotų jų bendras susitarimas.
71. Šiuo klausimu BDAR 46 straipsnio 1 dalyje ir 108 konstatuojamojoje dalyje nurodyta, kad šiais susitarimais turi būti užtikrinamos vykdytinų duomenų subjektų teisės ir veiksmingos teisių gynimo priemonės. Kai apsaugos priemonės numatomos administraciniuose susitarimuose, kurie nėra teisiškai privalomi, reikia gauti kompetentingos PI leidimą.
72. Reikėtų atidžiai įvertinti, ar, atsižvelgiant į duomenų tvarkymo tikslą ir atitinkamų duomenų pobūdį, siekiant viešajame sektoriuje numatyti apsaugos priemones, reikia pasinaudoti teisiškai neprivalomais administraciniais susitarimais. Jei trečiosios valstybės vidaus teisėje arba tarptautinės organizacijos

vidaus taisyklėse ir (arba) reglamentavimo sistemoje nenustatytos duomenų apsaugos teisės ir EEE asmenų teisių gynimo priemonės, pirmenybę reikėtų teikti teisiškai privalomo susitarimo sudarymui. Neatsižvelgiant į priimtos priemonės rūšį, įdiegtos priemonės turi būti veiksmingos užtikrinant tinkamą įgyvendinimą, vykdymo užtikrinimą ir priežiūrą.

73. Administraciniuose susitarimuose reikia imtis konkrečių veiksmų siekiant užtikrinti veiksmingas individualias teises, teisių gynimą ir priežiūrą. Visų pirma, siekiant užtikrinti veiksmingas ir įgyvendinamas teises, teisiškai neprivalomame dokumente turėtų būti pateikta EEE asmens duomenis gaunančios viešosios įstaigos patikinimų, kad individualios teisės visapusiškai įtvirtintos jos nacionalinėje teisėje ir jomis EEE asmenys gali naudotis tokiais pačiomis sąlygomis, kokios taikomos atitinkamos trečiosios valstybės piliečiams ir gyventojams. Tas pats reikalavimas taikomas ir tais atvejais, jei EEE asmenys gali naudotis duomenis gaunančios viešosios įstaigos vidaus teisinėje sistemoje nustatytais administracinėmis ir teisinėmis teisių gynimo priemonėmis. Tarptautinės organizacijos taip pat turėtų teikti garantijas dėl jų vidaus taisyklėse nustatytų individualių teisių ir esamų teisių gynimo mechanizmų.
74. Priešingu atveju individualios teisės turėtų būti garantuojamos konkrečiais šalių įsipareigojimais kartu įgyvendinant procedūrinius mechanizmus siekiant, kad būtų užtikrintas jų veiksmingumas ir asmeniui būtų suteikta teisių gynimo priemonė. Šiais konkrečiais įsipareigojimais ir procedūriniais mechanizmais turi būti sudarytos sąlygos praktiškai užtikrinti, kad būtų laikomasi apsaugos lygio, kuris iš esmės atitinka BDAR Europos Sąjungoje užtikrinamą apsaugos lygį. Tokie procedūriniai mechanizmai gali būti, pavyzdžiui, šalių įsipareigojimai informuoti viena kitą apie EEE asmenų prašymus ir laiku išspręsti ginčus ar pretenzijas.
75. Be to, jei tokių ginčų ar pretenzijų pačios šalys negali išspręsti taikiai, asmeniui turi būti suteikta nepriklausoma ir veiksminga teisių gynimo priemonė, taikant alternatyvius mechanizmus, pavyzdžiui, suteikiant asmeniui galimybę pasinaudoti alternatyvaus ginčų sprendimo mechanizmu, kaip antai, arbitražu ar tarpininkavimu. Toks alternatyvaus ginčų sprendimo mechanizmas turi būti privalomas³².
76. Atsižvelgiant į konkretų atvejį, siekiant užtikrinti veiksmingą teisių gynimą, administraciniame susitarime reikėtų numatyti visų arba kai kurių pirmiau minėtų priemonių derinį. Kitos į šias gaires neįtrauktos priemonės taip pat galėtų būti priimtinos, jei jomis užtikrinamas nepriklausomas ir veiksmingas teisių gynimas.
77. PI kiekvienu konkrečiu atveju nagrinės kiekvieną administracinį susitarimą, parengtą pagal BDAR 46 straipsnio 3 dalies b punktą, o prireikus po tokio nagrinėjimo bus taikoma ir EDAV procedūra. Kompetentinga PI savo tyrimą grindžia šiose gairėse pateiktomis bendrosiomis rekomendacijomis, tačiau, atsižvelgdama į konkretų atvejį, ji taip pat gali paprašyti suteikti daugiau garantijų.

³² 2020 m. liepos 16 d. ESTT sprendimas *Data Protection Commissioner / Facebook Ireland Limited, Maximillian Schrems („Schrems II“)*, C-7311/18, 189, 196 punktai ir paskesni punktai.

4 PROCEDŪRINIAI KLAUSIMAI

78. Pagal BDAR 46 straipsnio 3 dalies b punktą nustatyti administraciniai susitarimai bus nagrinėjami kiekvienu konkrečiu atveju dėl reikalavimų, susijusių su kompetentingos PI, kuri pagal BDAR 46 straipsnio 4 dalį taiko BDAR 64 straipsnio 2 dalyje nustatytą nuoseklumo užtikrinimo mechanizmą, leidimu. EDAV rekomenduoja integruojant alternatyvius teisių gynimo mechanizmus į privalomas ir vykdytinas priemones pagal BDAR 46 straipsnio 2 dalies a punktą taip pat pasikonsultuoti su kompetentinga PI. EDAV primygtinai rekomenduoja su kompetentinga PI konsultuotis ankstyvuojų etapu.

Europos duomenų apsaugos valdybos vardu

Pirmininkė

(Andrea Jelinek)